

GÖLYA

1976

JUHÁSZ GYULA
TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA
KOLLEGIUMI BIZOTTSÁGAI

Kedves Gólyák !

Köszöntünk benneteket abból az alkalomból, hogy főiskolások, kollégisták lettetek!

Ezzel a kiadvánnyal segíteni akarunk Nektek. Meg akarjuk könnyíteni ismerkedéseteket a várossal, a kollégiumi mozgalommal, a főiskola Teleki Blanka Kollégiumával.

A Teleki Blanka Kollégium
Kollégiumi Bizottsága

A NÉKOSZ kollégiumi mozgalomról

/ A valóság pedagógiája

cimű dokumentumkötet alapján /

Részletek a szegedi Biró Szép Anna Leánykollégium igazgatójának leveléből /A NÉKOSZ főtitkárához irta/

...sok nyavalyánk van, sorolhatom, ha akarod: nincsen fürdőszobánk, a falvak, tanyák kis konyháiból összeszedett gyerekeinket alig tudtuk tisztára mosni a tetőtől meg a rühtől. Haza nem küldhettük, soknak igazán nincs más otthona, különben is ragaszkodunk hozzájuk, itt nem szégyen a szegénység.

Nincsenek takaróink, csak annyit tudtunk "szerezni", hogy mindenkinek egy pokróca legyen. Szeptemberben és egész októberben lepedő, párna nélkül, egy takaró alatt huzódtak meg.

Nehezen tudtunk tankönyveket, füzeteket szerezni, az iskolában sok kellemetlenségük volt szegénykéimnek, de ezen már túl vagyunk.

Soknak nincs kabátja, cipője, egy szál kartonruhában diergik át a telet.

A tüzelőnk is lassan ért ide, addigra mindnyájan megbetegedtünk,...

Nekünk nincs fizetésünk,...

S z e g e d , 1947. december 14.

Soós Ibolya

Stesz: 1718/120.pld.

A pécsi népi kollégiumok gazdasági vezetőjének felterjesztése
Rajk László belügyminiszterhez /RÉSZLET/

...
... A demokrácia diadalát látjuk abban, hogy Pécsen négy kollégiumot sikerült tető alá hoznunk, de ehhez természetesen a demokrácia támogatására is szükségünk van. Szövetségünk pillanatnyilag nincsen abban a helyzetben, hogy a követelményeknek megfelelően folyósítsa számunkra a megfelelő támogatást. Éppen ezért, fokozottabb mértékben rá vagyunk szorulva a törvényhatóságok és közületek támogatására.

A békéscsabai Áchim András Népi Kollégium naposkönyvéből
1947. október 27. hétfő

Reggel az itthon lévők a szokott időben keltek: reggeli után iskolába mentek. Az Ujkigyóson maradtak később érkeztek, és egy órával elmaradtak.

Ebéd: babfőzelék kolbásszal. Ezután a kollégiumban furcsa hangulat alakult ki. A vezetőséggel szemben általános hangulat volt az elégedetlenség a falujárás miatt. Azt állították, hogy helytelen volt hidegben, nyirkos időben kimenni. Nem vették tekintetbe, hogy utolsó alkalom volt falujárásra, és a kocsit is utoljára adhatta a város. Az alkalmat ki kellett használni. Mikor este a tagság előtt ezeket a tényeket ismertettük, a felfogás megváltozott. De egyesek úgy viselkedtek, hogy minden kis hibába belekapcszkodtak, és a helyzetet kiélezték.

6 órától 8-ig angol nyelvvóra. Utána fegyelmi bizottsági ülés tárgyalta Varga István társunk ügyét, aki a falujárásról elmaradt. Sulyos hibáját őszintesége és önvádja enyhítette. ...

Kerék Antal napos

Részletek Gosztonyi János Beköszöntőjéből:

"A NÉKOSZ kollégiumi mozgalom volt, de pedagógiai gyakorlata tulmutat a kollégiumi nevelésen, általánosabb érvényű következtetésekre is alkalmas. Nevelési felfogásának eredményeiből is, hibáiból is tanulhatunk, sőt tanulnunk kell. Ma is aktuális a népi kollégiumoknak az a pedagógiai alapelve, hogy az újért,

Stcsz: 1719/200.pld.

a jobbert, a társadalmi demokratizmusért, a szocializmusért folyó küzdelem az elsődleges - ez adja a munka, a tanulás, az élet értelmét. Ebben a harcban lehet tévedni is, mert ez kisebb hiba, mint a tétlenség, a véleménynélküliség, a helyezkedés, a se hideg se meleg magatartás.

Mások a társadalmi és a gazdasági viszonyok, más az iskolarendszer, s mások a pedagógusok, a szülők és a fiatalok is. Sok tekintetben könnyebb az élet, de nemritkán nehezebb, bonyolultabb is. Korunkban egyre kevesebb kérdésre lehet egyszerű igennel vagy nemmel válaszolni, a fekete és a fehér szín mellé felkerült az egész színskála.

A NEKOSZ-szal kapcsolatos irodalomból /forrás jelzett/ adott izelítő kiindulópontja lehet a mozgalommal való további ismerkedésnek.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola kollégiumainak

történetéről

A jelenlegi főiskola jogelődjének is volt bentlakásos intézménye, ez azonban a felszabadulás után beözönlő munkás és parasztdiákok elhelyezésére nem volt elegendő. Az 1946-ban megindult népi kollégiumi mozgalomhoz való csatlakozás ezeknek a fiataloknak a továbbtanulás lehetőségét adta meg. A háborus események során tönkrement egyik egyetemi épület - a mai József Attila Kollégiumot - közös munkával építették újjá, s teremteték meg otthonukat. Az új otthon megteremtésével együtt kialakultak a kollégium közösségei. Önkormányzatuk, életformájuk és egész tevékenységük a népi kollégiumi tagság közös alkotása volt. A kollégium - a mozgalom 3 évvel későbbi megszüntetéséig - jól megfelelt a vele szemben támasztott társadalmi követelményeknek. Lehetővé tette, hogy a munkás és parasztesaládok

Stcsz: 1720/200. pld.

tehetséges és tanulni vágyó gyermekei minden addiginál nagyobb számban kerüljenek főiskolára.

A főiskola népi kollégiumára jórészt érvényesek mindazok a megállapítások, melyeket a népi kollégiumok nevelési rendszeréről, annak feltétlenül helyes, előremutató vonásairól Juhász Ferenc tett "Pedagógiai törekvések a népi kollégiumi mozgalomban" című tanulmányában. Szociális funkcióján kívül ez a kollégium is a szocialista nevelés olyan új gyakorlatát teremtette meg, mely nemcsak a kollégium belső életében, az ifjúsági mozgalom területén alkotott újat, hanem az akkori közoktatás és pedagógia demokratizálásához is hozzájárult.

A NÉKOSZ 1949-ben történt felszámolása, az 50-es évek első felében történt nyert szektás felfogások országsszerte akadályozták a gazdag és eredményes kollégiumi nevelési tapasztalatok érvényesülését. A szegedi kollégiumokat is - hivatalosan - lakást és szociális ellátást biztosító diákszállókká változtatták. A tanárképző kollégiumában - mint arra a főiskola több oktatója, régi kollégisták emlékeznek - sajtóságon hivatalosan tudomásul vették a határozatot, a benne felsorolt hibákat elítélték, de mivel ezek a hibák a kollégiumban nem jelentkeztek, a tartalmi munka szinte változatlanul folyt tovább. Az alapközösségek, "szövetkezetek" közös tanulása, a szakmai és politikai kérdések közös megbeszélése, a sajtóviták, a munkaakciókban, felvonulásokon való részvétel, a sportmunka a korábbival azonos közösségi keretben történt. A közösségi élet alakítását előnyösen befolyásolta, hogy az 1949-ben megindult szakérettségi tanfolyam főiskolás hallgatói is a kollégiumban laktak. Minden szakérettségist egy főiskolás segített szakmailag, aki viszont gyakran nagyobb politikai öntudatával, gyakorlati tapasztalataival kölcsönösen hasznossá vette ezt a patronáló mozgalmat.

Stesz: 1715/200. pld.

Az ötvenes évek elején az akkori politikai torzulások hatására, és mert az egykori népi kollégisták tanulmányaikat befejezve már nem vitték tovább a hagyományokat, az előző években kibontakozott kollégiumi munka egyre inkább elvesztette nevelő-jellegét, közéleti, politikai töltését.

Az 50-es évek közepétől megkezdődött a hibás szemlélet és gyakorlat kijavítása.

Az ellenforradalom leküzdése után a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány programnyilatkozatában kijelentette, hogy: "Törekedni kell a népi kollégiumi rendszer visszaállítására és fejlesztésére".

Évekig tartó vita közben folyt az új típusú szocialista kollégiumi rendszer kialakítása.

A vita során győzött az a nézet, hogy a diákotthon nem lehet csupán szociális intézmény, annak ellenére, hogy változatlanul szociális hivatása, hogy a fizikai dolgozók tehetséges gyermekei számára a tanulás feltételeit biztosítsa, segítse az új értelmiség kinevelődését elsősorban ezekből az osztályokból. Tudatosodott az új kollégiumi típus nevelési jellege, nevelési feladata, szerves egysége az oktatási intézménnyel és annak KISZ-szervezetével. Kialakult olyan önkormányzat megteremtésének igénye, melynek működése szakadatlanul alkalmat ad a demokratikus közösségi együttélés gyakorlására, a szocialista tudatosságon alapuló közösségi viszony létrehozására. Már ekkor megfogalmazódott a tanulmányi munka intenzivebb segítése, az alkotóbb tanulás ösztönzése, a munkára nevelés, és a hallgatók személyiségének sokoldalú fejlesztése, mint kollégiumi feladat.

A Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ Központi Bizottsága 1962. áprilisában e vélemény alapján a főiskola diákotthonait közös állami vezetéssel és ifjusági önkormányzattal egy kollégiummá nyilvánította, mely felvette a régi fiukollégium nevét, Petőfi Sándor Kollégium lett.

Stcsz: 1244/200. pld.

A munka új lendületet kapott, amikor elérhető közelségbe került a főiskola saját kollégiumi épülete. A kollégisták társadalmi munkákat vállaltak az építkezésnél, majd a berendezésnél. Érdekes módon a régi épületből átkerült kollégisták az első hetek után nem egyértelműen lelkesedtek az új épületért. A nagyobb kényelemért cserébe kellett adniuk a régi közösség közvetlenebb emberi kapcsolatait, családiasságát, ...

Közben az egyik részleg - önálló hagyományainak alakítása során - felvette a Teleki Blanka nevet.

Részletek

Kovácsné Győri Ida

A kollégiumi nevelés szerepe és jelentősége a tanárképző főiskola munkájában című különnyomatból

/ Budapest 1973./

Elsőévesek beszélgetése a tanév vége felé

Jobb-e itt, a főiskola kollégiumában, mint a középiskolai kollégiumban, és miért? - vetődött fel a kérdés.

- Igen, mert itt szabadabb.

- Neked mit jelent itt, a Telekiben a "szabadabb" élet?

- Először is természetesen a hosszú kimenő, a 11 órai kapuzárás. ...és magunk osztjuk be az időnkét.

- Ugy gondolod, nagyobb a bizalom?

- Feltétlenül. És ez segít bennünket felelősségtudatunk erősödésében, Ezért van, hogy itt sokkal "felnőttebbnek" érezzük magunkat.

- Nem gondolod, hogy egyesek tulságosan is? Hallottam olyan álláspontokat, hogy pl. korai a kapuzárás.

- Azért ez nem szálloda. Ezt mindenkinek el kell fogadnia, aki ennek a közösségnek a tagja. És ha nem tudja - van albérlet.

- Szerinted tehát nincs szükség szabályokra, megkötöttségekre?

- Ezzel nem azt mondtam, hogy nincs. Természetesen van, sokkal szűkebb közösségekben is, hát még egy kollégiumban, ahol háromszáznál is többen laknak.

- Azt mondod: laknak. Valóban csak ennyi az egész?

- Erről szó sincs. Én például elsősorban a közösség miatt szeretek kollégista lenni. Bár itt talán már jobban magának él mindenki mint a középiskolában, és a nagy közösség nem olyan erős, annál inkább pl. egy szobaközösség.

- Mi hozhatja közelebb azokat, akik eddig nem ismerték egymást?

- Erre én nagyon jónak találom az olyan rendezvényeket, mint a gólyaavató, a mikulásest, de elsősorban a Kollégiumi Napok rendezvénysorozata.

Stcsz: 1246/200. pld.

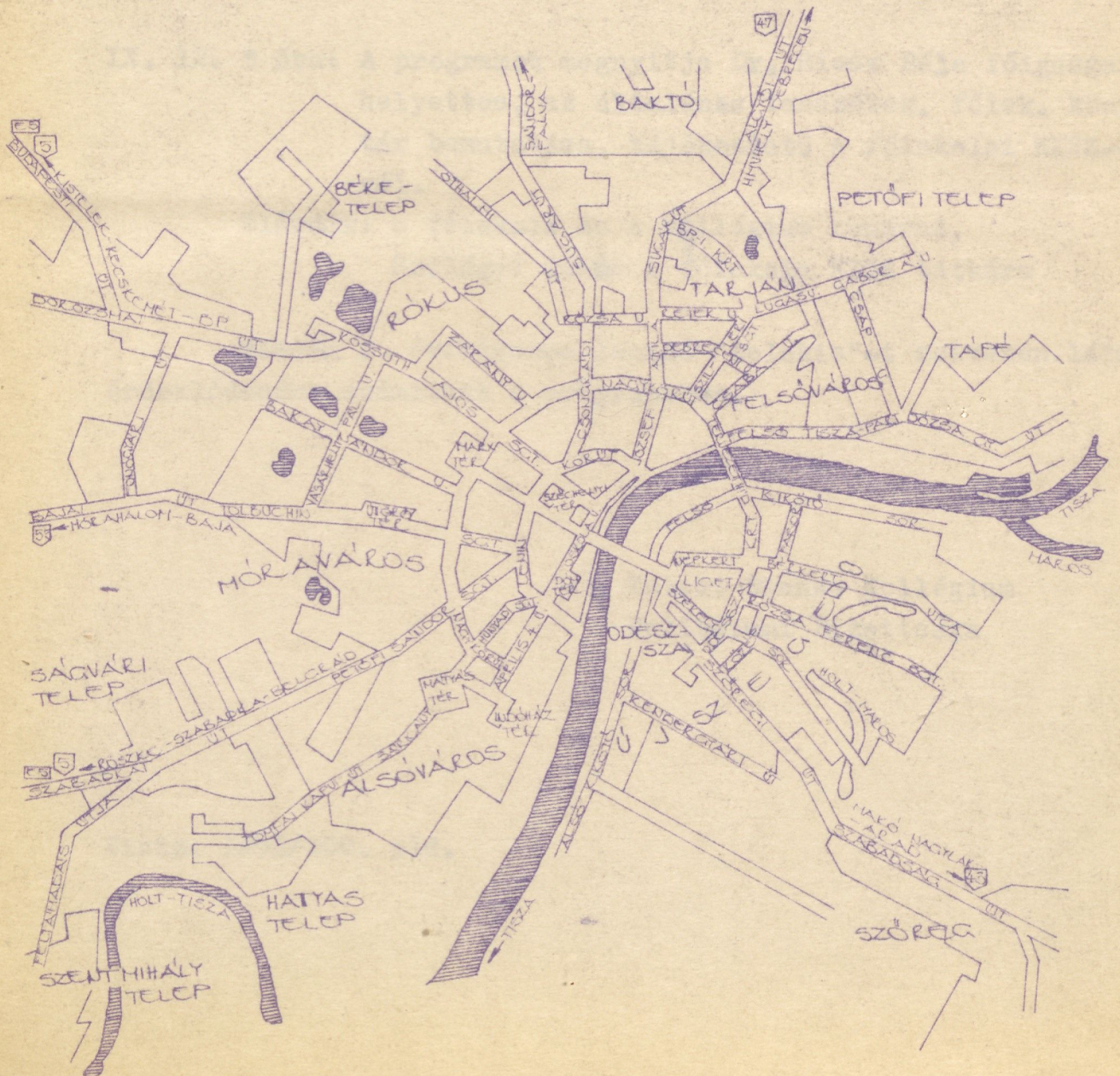
- Milyen egyéb területen jelentett még újat a főiskolai kollégium?

- Például a stúdió működése. Nagyon jónak tartom a műsorait, a francia nyelvlecke-kezdeményezést, vagy akár a krónika közvetítését. De komoly munkára szintén több lehetőség van; szakkollégiumi és nevelőotthoni munka.

ooOoo

„Szeged alföldi város. A Duna-Tisza köze délkeleti szögletében települt, oda, ahol a Maros a Tiszába torkollik. Az elénk táruló képet, a táj panorámáját a történelmi múlt és a mai élet lüktetésének ismertetésével tárjuk a Szegedre látogatók elé. Egy várost akkor ismerhetünk a legjobban, ha egy kicsit benne, vele élhetünk.”

Szeged
Panoráma 5. o.

Az I. évfolyamosok fogadásának programja

- IX. 9. 12 órától beköltözés
14 órától 18 óráig az érdeklődő szülőket a kollégium
állami és diákvezetése fogadja.
Este: stúdióműsor.
- IX. 10. Ismerkedés a várossal, a főiskolával - séta
Beiratkozás a könyvtárba
/ Egyetemi Könyvtár, Somogyi Könyvtár/
A főiskolai beiratkozással egyeztetve
- IX. 11. 14 óra: A Kollégiumi Bizottság bemutatkozása,
a Teleki Blanka Kollégium bemutatása
esti program: mozi, beszélgetés, játék /választható/
- IX. 12. 9 óra: A programot megnyitja Dr. Riesz Béla főigazgató-
helyettes, az általános tanszékek, főisk. könyv-
tár bemutatása, tájékoztató a főiskolai KISZ-élet-
ről.
Előadók: a főiskola és a kollégium tanárai,
Szilágyi János a főiskola KISZ titkára

Minden I. évfolyamos leendő "telekis"-t szívesen látunk,
érdeklődésére számítunk a programokon.

A Teleki Blanka Kollégium
Kollégiumi Bizottsága

T Á J É K O Z T A T Ó

a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola

I. évfolyamos kollégista hallgatói részére

Összeállították: Kiss Edit a KISZ koll.felelőse
Szilmicsek Erzsébet KB titkár
Szücs Judit kollégium igazgató

TELEKI BLANKA KOLLÉGIUM

S z e g e d , 1976.

Stcsz: 1250/200. pld.